

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre ..... 16 h.
Félévre ..... 8 -
Helyben házhoz hordva.
Egy évre ..... 20 kor.
Félévre ..... 10 -
Külföldre postán szállítva.
Egy évre ..... 24 kor.
Félévre ..... 12 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 95. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 április 26.

A Col di Lana a mi tűzünkben.

Olasz hadszíntér. Budapest, április 25. (Hivatalos.) A doberdói fensík délnyugati szegélyén olasz támadások visszaverése folytán meg lehetős nyugalom állott be.

San Martinótól északnyugatra osztagaink benyomultak az ellenség állásába, robbantásokkal megsemmisítették a nehéz aknavetőket és e feladatnak teljesítése után tervszerűen visszatértek árkaikba. A Zagora szakaszon élénk tűzérési harcok fordultak elő. A Col di Lana csúcsa időnkint nehéz mozsaraink tüze alatt állott.

Höfer.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, április 25. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény.

„Az én honvédeim . . .“ — A király a honvédekről. —

Bécs, április 25. Az utóbbi hónapokban a világháború egyik legnépszerűbb katonáját, a német hadsereg egyik büszkeségét fogadta audiencián a király. A nagy német katona beszámolt a véres és győzelmes harcokról s valóságos himnuszt zengett az ő vezérlete alatt harcolt honvédek hősiességéről. A király szeme könnybe lábadt és boldog meghatottsággal csak ennyit mondott a tábornoknak:

— Óh, az én honvédeim! . . . Az én hős katonáim! . . . Tudom, hogy milyen vitéz valamennyi!

Románia nem lesz ellenségünk.

Budapest, április 25. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Az Unversul jelentése szerint a Marghilomán párt klubjában Corteanu előadást tartott a román semlegességről. Nem akarja a kormányt támogatni, de a háború kitörésekor a kormány négy lehetőség előtt állott. Háború a Monarchia, háború Oroszország ellen és a két mérsékelt álláspont: a konzervatívoké, meg a kormányé. A külpolitikai események az előbbi kettőt eltörölték, ezért csak a két utóbbi jöhet számításba.

Bukarestből jelentik Szófiába a Mirnek: Az orosz kormány hivatalosan közölte a román kormánnyal, hogy abban az esetben, ha nem szünteti meg rögtön az áru és gabonaszállítást a központi hatalmak számára, rögtön megszakítja a diplomáciai összeköttetést s uszókakkal árasztja el a Dunát. Oroszország a kívánság teljesítése esetében teljesíti Románia nemzeti aspirációját, anélkül, hogy be kellene avatkozni a háborúba. Azt is kijelenti az orosz kormány, hogy szívesen is szállít Romániának, ha szakít a központi hatalmakkal s hivatalosan jó indulatu semlegességet jelent ki az antant hatalmak iránt. A román kormány beható tanácskozás után e közlés dacára is elhatározta, hogy eddigi magatartását nem változtatja meg.

Bukarestből jelentik: Francia lapok a német—román gazdasági megegyezésről foglalkozva kijelentik, hogy ez a megegyezés föltétlenül befolyásolja az események alakulását.

A Mort-Homme-ot tartják a németek.

Berlin, április 22. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A tűzérési és repülő tevékenység mindkét részen igen élénk volt. A Maastól nyugatra éjjel Avocourtól északkeletre kézi gránát harcok voltak. A Mort-Hommetól keletre fekvő árkaik ellen többszörös hullámban intézett támadás gyaloglói tűzünkben meghiúsult. — Repülőink bőségesen vetettek bombákat sok ellenséges szállásra és hadtáphelyre. Egy ellenséges repülőgépet repülőink lelőttek és szétromboltak Tavourenál, egy másik pedig a Maastól keletre a levegőben megfordulva lezuhant.

Molodocsnó bombázása.

Keleti hadszíntér.

Garbunovkától délkeletre újra vesztégteljesen omlott össze egy orosz új támadás. Egy német repülőgép a megfigyelés szerint jó eredménnyel támadta meg a molodocsnói vasúti és raktártelepeket.

Balkáni hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Német torpedónaszádok bátor támadása.

Berlin, április 28. A Wolff-ügynökség jelenti: Április 24-én reggel számos monitorból, torpedórombolóból és kisebb nagyobb gőzösből álló angol haderő jelent meg a flandriai tengerpart előtt, amely látszólag aknákat keresett és bombázási állások megjelölésére bójákat rakott le. Három, Flandriában levő torpedónaszádunk megtámadta a monitorokat, rombolókat és segédjerműveket, visszazorította és megakadályozta azokat munkájuk folytatásában. Torpedónaszádaink a heves tüzelés dacára sértetlenek maradtak. Az angol haderők ezután elhagyták a flandriai tengerpartot. A tengerészeti vezérkar főnöke

A hazai szláv népek jövője.

A „Brassói Lapok“ részére igen érdekes cikket írt Hermann Antal dr., közöljük belőle a következő érdekes részleteket:

Nagyon valószínű, hogy a szláv népek sorsában és helyzetében nagy változások fognak bekövetkezni. Az emberiség kultúr-történetének egyik legérdekesebb jelensége és veszteséget dűlást és irtást, mégis valószínűleg általán a szláv népeknek lesz a legtöbb hasznuk és nyereségük a végső alakulásból, ha nem is mindegyiknek az államiságra és a függetlenség külső formáira nézve, de a kulturális és gazdasági fejlődés, tehát a nemzeti lét legértékesebb nyilvánulásai biztosításának érdekében. Egy-két nagy multu és nagyértékű, de a moszkovita zsarnokság által eltiport szláv nemzetnek pedig remélhetőleg igazi feltámadást és fényes jövőt fog biztosítani a világháboru záró mérlege.

Egyetlen szláv népre nézve fog a világháboru minden téren megérdemelt hátrányt és hanyatlást jelenteni. Ezek a csehek. Ennek fejtegetésére azonban még nem érkezett meg az idő.

A felvidéki tótokat testületileg és faji-lag is érintette a háboru, amely a köztük itt ott lappangó pánszláv áramlatoknak épen nem kedvezett és valószínűleg hozzá fog járulni ahhoz, hogy kigyógyuljanak az agitátorok által egy részökre szuggerált cseh szolidaritás kergető képzetéből.

Ruténjeink (rusznyákok, kisoroszok, magyar ukránok) területén dult hazánkban leginkább a háboru. Rákóczi népe általában loyálisan, multjához méltóan, a nemzethez hiven viselkedett.

Megszűnt a muszka lidéronyomás. Feldult falvaik nyomorult hunyói helyett díszes és célszerű hajlékokat épít a magysr nagylelkűség ezen elhanyagolt népnek, melynek kulturái és gazdasági érdekeire ezután több gondot fog fordítani a kormányzat is. Az oroszországi ukrán nemzet remélhető feltámadása is valószínűleg kedvező hatással lesz a mi ruténjeinkre, anélkül hogy politikailag befolyásolná őket.

Politikailag a délvidéki szerbek lelkét és érdeklődését érintette és izgatta leginkább a háboru.

A két szerb pszendo állam teljes letörését, a rablás és rendszeres orgyilkosság kigyófszékének kiirtását nemcsak a mi végtelenül provokált monarchiánk méltósága, sőt létérdeke parancsolta elodázhatatlanul, hanem a humánizmus, a kultúra, az európai béke egyetemes nagy érdekei is.

A hazai szerbekre nemcsak mint a most fokozott világtörténeti jelentőségre emelkedő hazai délvidék lakossága többsége vár fontos kulturái és gazdasági szerep és jövő, hanem a magyar állam keretében ők tehetnének a föld színéről a világtörténelem jogerőre emelkedett ítélete szerint eltűnt néhai önálló szerb országok helyett az összes szerbségnek etnikus, kulturái, sőt politikai képviselői és a fertelmes vezetői által tönkre tett szerb nemzet regenerátorai. Nem lévén szerb állam, a délvidéki szerb irredentizmus is tárgyalomná vált. A hazai szerbek tehát lényegileg szin-

tén csak nyerni fognak a központi hatalmak végső diadala révén.

A magyar birodalom keretébe tartozó horvát nemzetet faji, vallási, politikai és kulturái differenciák választják el a szerbségtől. Az ehhez való viszony sok zavart okozott a horvát hazafiaknak. Ettől a nyugtól és kolonétól most valószínűleg megsabadítja a horvátokat a szerb kérdésnek minden irányu gyökeres és alapos helyes megoldása. Ez elő fogja mozdítani a horvát politika biztosságát és következetességét és a magyar-horvát viszonyoknak mindkét félre nézve méltányos és előnyös tisztázását. Figyelemreméltó, hogy a horvátok nemcsak hagyományos vitészséggel, hanem példás államhűséggel is kitűntek a háboruban.

A közjogilag hozzánk tartozó Dalmácia és Bosznia Hercegovina szláv lakosságának jövője még nem alakult ki. De egészen bizonyos, hogy ennek is a helyzete és a sorsa kedvezően fog kiföldni, ha a történelmi jog, a mi alkotmányunk és a királyi eskü értelmében a magyar birodalomba belezetnek ezen országok.

A sebesült katonák Husvétja.

Szeretetadományok kiosztása

A jótékony szívek gondoskodtak, hogy feltámadás ünnepén a szegény sebesült és beteg katonák részére örömet szerezzenek. Egyes kórházakban ünnepély keretében osztották ki a szeretetadományokat, amelyben az összes kórházakban ápoltak részesültek.

Husvét elsőnapján, délelőtt 11 órakor a Vécsey utcai honvéd lábadozó osztagnál családias jellegű kedves ünnepség folyt le az erre a célra zöldágakkal és virágokkal szépen feldíszített barak épületben nagy számú intelligens közönség jelenléte mellett.

Az ünnepséget a lábadozó osztag érdeemes parancsoka nyitotta meg a megjelenteket szívélyesen üdvözölő és az ünnepély jelentőségét méltató szép beszéddel.

Ez után a legénység elénekelt a Hymnuszt zenekísérettel mellett, majd a pódiumra lépett Blajerné Garzó Adél urnó, aki ismert kellemes és szép hangjával el énekelt: „Liliom, Lehutott az őszirózsza és Azt hitted, hogy engem csalsz meg“ dalokat melyekkel igazán lebilincselte a hallgatóságot.

Ezt követőleg Bihari Ákos közismert jeles színművész Sas Edének a „Nábob fia“ című költeményét szavalta el oly művészi tökéletességgel és érzéssel, hogy a hallgatóságot mélyen meghatotta.

Végül a legénység a Szózatot énekelt el szintén zenekísérettel.

Az ünnepélyt az osztag parancsoka zárta be aki maga és a legénység nevében köszönetet mondott a szereplőknek a nemcsak cél érdekében történt közreműködésükért.

A szép ünnepség rendezése Tordai Molnár Gézáné urnó, a Vörös-Kereszt egylet buzgó alelnöknéjének fő érdeme, aki az ünnepség végeztével kedves leányával együtt szeretetadományokat osztott ki a katonák között.

A tüdővész ellen védekező egyesület szabatóriumában és a papnövelde kórházában ápolat katonák között Vucskics Julia urnó osztotta ki a szeretetadományokat.

A vasutállomáson levő Szent Vince nővérek által ellátott nyugvó állomáson és a Félix fürdő kórházában ápolat betegek és sebesültek részére husvét alkalmából adakoztak: özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné minekét ünnepnapra bort és 40 K t, özv.

Bencs Károlyné sz. Des Echerolles-Kruspér Laura 100 drb tojást Vucskics Julia 20 K-t, dr Nagy Ignác főorvos 10 K t, Keszte Imréné és Jancsó Lajosné pedig süteményeket, Gyalokayné 10 K-t.

A Szent József intézetben elhelyezett sebesült katonák részére Bognár Sándor küldött szeretetadományokat, amelyért a kórház igazgatósága ezuton mond köszönetet.

Az „Uj Csendőrkiskola kórház“ husvét ajándékhöz a következők járultak hozzá: Leitner Ferencné 50, Perselyekből összegyűlt 3, Bihar megyei Takarékpénztár 25, Schüch Böske 25, Markovics és Weinberger 20, Nagyvárad Takarékpénztár 20, Rudolf Luiza (Pannonia étterem) 20, dr Baross Lajos (Arad) 20, Markovits Herman 20, Török Gizi gyűjtése 14, Nagyvárad Hitelbank r. t. 15, Zboray Gyuláné 10, Sleifer Vilmosné 10, Mandel Izsóné (Ésed) 10, Lőrincz Irmuska 10, özv. Silberstein Viktorné 10, Krausz Samuné 10, Sebő Imréné diszpaper, Mihelfi és Kadel 10, Klein Mórné 10, Feldheim Tesivérek és Társa 10, ifj Ullmann Izidor Fiai 10, Kohn Dávid 10, Havas Mór 10, Munk és Schönberger 10, Spitzer és Lengyel 10, Kereszty Kornél 10, Bodor Annus (Ésed) 10, Markovits Hermanné 6, Winter 10, Révrek 5, Neumann M. 5, N. N. 5, Reichard Dávid 5, Balogh Ferencné (Nagyszalonta) 5, Karcag Marcsa 5, Reisz Lajosné 5, N. N. 5, Izsák Lida 4, Spitz Erzszi 4, Lobstein Jolán 4, Cukorka Bonbinnier 4, N. N. 4, Waldmann Ernő 3, N. N. 2, Markovits Margit 2, Löwinger Gyula 2, Glückmann és Farkas 2, Vadász 2, Pozderez Mariska 4, Kovács Icu 4, Pencz Margit 3, Pitonyák Gusztáv 3, Dankó Margit 2, Dancs Kató 2, Schenker Mihály 2, Szentóétery Lajos 2, Andrányi Károly és Fiai 2160 korona, Hanslián Edéné 500 cigaretta, Zay Albertné 500 cigaretta, Nagy Rózsika 100 cigaretta, Tátray Lajosné 10 kalács, Jelinek Ferenc virág, A kórházi élmező 550 adag ünnepi ebéd.

Ugy az adakozóknak mint a szereplőknek és különösen Radó Magduskának bájos szavalásáért ezuton is hálás köszönetet mond a kórházparancsnokság és a rendezőség.

A gyűjtést, ünnepséget, kiosztást Krausz Samuné, Sebő Mihályné, Török Gizi és Silbermann Zelma urnók voltak szívesek teljesíteni.

A katonák husvétjára még következők adakoztak: Baumeister Ernőné 5 K, Szlaffai István sonkát, Szlaffai gyermekek cigarettát.

A ref. tanítóképző intézeti kórház beteg részére husvét szeretetsomagra Szabó Gusztávné gyűjtése: Szabó Gusztávné 2, dr Olasz Béláné 2, Sas Edéné 2, Steinhacker Ady 2, Pajor Mici 2, Kalenda Boriska 3, N. N. 1, Papp Klári 2, Forgács Hajnalka 2, Otömösy Ida 2, Sas Edé 2, Fekete József 10, Kolliner Gabi 2, Materny Imréné 4, Gál Szabó Etus 2, Sulyok Istvánné 5, a ref. tanítóképző intézet növendékei 15 kor. 70 fill, Melcher Erzsike 1, Bodiczky Gabriella 2, Losonezy Gáborné —50, Szabó J. —40, Juhász Anna —30, Horváth Erzszi 2, Kormos Klári 1, Bigs Berta 2, Szeghalmy Julia 2, Kesztyus Piroksa 2, Voronyák Olga 1, özv. Biszterszky Elemérné 2, Kemény Rózi 2, Ragányné 2, dr Róth János 2, Arlov nővérek 5, Papp Sándorné 2 korona. Boócz Gézáné gyűjtéséhez: Popovics Athanáz 100 cigaretta, Varga László 100 cigaretta, Mihályné 100 cigaretta, Verner Kálmáné 500 cigaretta, Kőrnaes Jánosné kalács, szivar, Miklós Jánosné 3 csomag, N. N. 3 csomag.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt. Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarnalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Görögország az antant és a Venizelisták ellen.

Ostromállapot Athénben.

Budapest, április 25. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A király elnökletével ma koronatanács volt, melyen a kormány tagjain kívül a vezérkar összes tábornokai, s az összes görög politikai pártok vezetői megjelentek. Az eredeti tervtől eltérően meghívták a koronatanácsra Venizeloszt is, de ez a meghívást visszautasította. A Hestia című lap jelenti, hogy a koronatanács véglegesen megállapodott abban, hogy magatartásának irányát kijelenti az esetben, ha a központi hatalmak megkezdik az offenzívát Szaloniki ellen.

Athénből jelentik: A Venizelosz párt jolytonos izgatása következtében Gunárisz belügyminiszter javasolta a kormánynak, hogy

Athénben hadiállapotot hirdessen ki. A kabinet tanácskozás közben az ülést felfüggesztette, Szkuludisz miniszterelnök a királyhoz ment s jelentést tett az ügyről.

A király hozzájárult a belügyminiszter javaslatához, mire a kormány elrendelte, hogy Athénben ostromállapotot hirdet ki.

Japan mindenütt jelentkezett a zsákmányért

Budapest, április 25. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Nagy nyugtalanságot kelt a Morning Post következő hite:

A japán nagykövet a külügyminisztériumnak tiltakozást adott át a bevándorlási törvény ellen, amely kizárja az ázsiai ösvándorlókat. A törvény most, miután a képviselőház elintézte, a szenátus előtt van. A japán kormány tiltakozást jelentett be, mert a törvény a japán nép méltóságát sérti és kétségbe vonja a japán kormány jóhiszeműségét. A japán tiltakozás kormánykörökben bizonyos nyugtalanságot idézett elő, mert egybeesik Németország és az Unió közti krízissel.

A Neues Wiener Tagblatt jelenti: Az amerikai jegyzék tárgyalását a husvétii ünnepek dacára sem szakították félbe. **Cautörtők előtt nem lesz döntés.**

Tokióból jelentik, hogy a kereskedelmi kamarák kongresszusa jelentést tett a miniszterelnöknek Japánország nemzeti vagyonáról, a mely a háboru alatt körülbelül két milliárddal szaporodott.

A Frankfurter Zeitung jelenti: Pétervárról táviratozzák, hogy a Novoje Vremja közli egy japán újság hírével, mely szerint az orosz japán egyezményt megkötötték s hogy Japánország e szerint Kinában szabad kezű nyer. Egy másik lap azt mondja, hogy az angol kormánynak az a nyilatkozata, hogy hajlandó Japánországgal bizonyos megegyezésre lépni Kína felől, azt mutatja, hogy **Anglia és Oroszország elismerték Japánország elsőséges helyzetét Kinában.**

Az amerikai németek békés megegyezést várnak.

Budapest, április 25. (Saját tud.) Berlinből jelentik: A berlini egyetem rektora ma táviratot kapott Newyorkból. Ebben a newyorki egyetem német hallgatói, továbbá a German University azon reményüket fejezik ki, hogy megmarad a békés viszony Németország és az Unió között.

Attól tartanak azonban, hogy a németek kihívásnak veszik Wilson kijelentéseit, pedig ez az elnöktől távol áll.

Uj orosz csapatrészek Marseillesben.

Budapest, április 25. (Saját tud.) Marseillesből jelenti a Havas-ügynökség: Ma egy postagözös érkezett ide, amely új orosz csapatrészeket hozott magával.

25 angol gyűlés békét követelt.

Budapest, április 25. (Saját tud.) Londonból jelentik:

A londoni grófságkan a husvétii ünnepek alatt huszonöt gyűlés volt.

Minden gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tiltakoztak a kötelező katonáskodás behozatala ellen, s kívánták, hogy állapítsák meg a békefeltételeket.

A hadikölcsön népszerűsítése.

A hadikölcsön: nemzeti kölcsön, amelynek sikere erkölcsileg annál becsesebb, gazdaságilag annál értékesebb, minél szélesebb néprétegek hazafias áldozatkészsége nyilvánul meg benne.

Teleszky pénzügyminiszternek e jelgét viseli homlokán az a népszerű tájékoztató, amely a „Néplap” kiadásában most hagyta el a sajtót és több százezer példányban, a magyaron kívül német, horvát, román, tót, szerb s rutén nyelven fogja buzditani a legszélesebb köröket a negyedik hadikölcsön jegyzésére és egyszerű szavakban megmagyarázza a legfontosabb tudnivalókat.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni a népies propaganda fontosságát a hadikölcsön sikere szempontjából. Hiszen minálunk a nagytőke csak most kezd kialakulni és a nemzeti vagyonban ma is még tulnycmó az ingatlanérték...

Ausztriában a harmadik hadikölcsönnél milliós jegyzésekből egy milliárdnál jóval több került ki, s Németország nagy pénzügyi sikerében oroszlárszár részre illetve a nagy és középtőkét.

Ott a kistőke csekély részvétele a végeredmény szempontjából döntő jelentőségű nem lehet, nálunk azonban a siker ezen sarkallik. Odakint a kistőke is százados gazdasági kultúra hatásaképpen gyümölcsöző elhelyezést keres, holott nálunk — Wekerle becslése szerint — kis összegekben legalább egy milliárd hever a kisembereknél haszonvéttelenül.

Mindkét szempontból: úgy a kölcsön sikere, mint a gazdaságosság érdekében tehát alig felbecsülhető szolgálatot teszünk a köznek, ha teljes erővel közremunkálunk azon, hogy a hadikölcsön révén ezeket a maddó százmiliókat visszaadjuk a közgazdasági élet folyamatának és termékenyítő szerepre bírjuk.

* Gyurjad Gyurka. Piszkáld ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Doyeszter vize zug. Csukasürke ember. Háborus mozifeltevő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. sz udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkúlönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

Az ármaximálási jogot nem adja meg a miniszter.

Nagyvárad város tanácsa, tekintettel az élelmicikkek óriási drágaságára, már korábban felterjesztéssel élt s kérte a kormányt, hogy az élelmicikkek és egyéb közszükségleti dolgok árának maximálására esetleg rekvirálására adja meg Nagyvárad városának a jogot.

A miniszter válasza most érkezett meg Nagyvárad városához. A leirat kijelenti, hogy a rendkívüli intézkedéseknek a gazdasági élet szövevényes és érzékeny szervezetére gyakorolt kihatásai miatt, valamint az országos forgalomnak érdekeire figyelemmel, a közigazgatásági hatóságoknak, ilyen általánosságban nem lehet a felhatalmazásokat megadni, mert abból esetleg káros következmények származhatnak.

Mód és alkalom van azonban, hogy ha arra szükség van, minden egyes esetben, külön-külön meg kell jelölni, hogy mily cikkekre kéri a város a felhatalmazást s a kérelmet tüzetesen meg kell indokolni. Ilyen alakban esetről-esetre hajlandó az ármaximálásra megadni a jogot, esetleg a rekvirálásra is kiterjesztve azt.

Megjegyzi a leirat különben, hogy ármaximálás alá vehető életszükségleti cikkek alatt csak a létfenntartáshoz okvetlen szükséges cikkek alatt csak a táplálkozáshoz, fűtéshez és világításhoz okvetlen szükséges cikkek értendők. Ruházati és felszerelési cikkekre egyáltalában nem engedheti az ármaximálási jogot.

A város most, szorosabb megfigyelés alapján, a miniszteri rendelet értelmében jár el.

A Kath. Népszövetség a negyedik hadikölcsönért.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete, mint minden hazafias mozgalomból, úgy a negyedik hadikölcsön jegyzéséből is kiveszi részét. A Népszövetségnek megvan erre a maga pénzügyzete, a Népszövetségi Hitelszövetkezet, mely már a harmadik hadikölcsön jegyzéséből is oly fényes eredménnyel vette ki a maga részét.

Most már járt uton halad a Népszövetségi Hitelszövetkezet: ugyanazon kényelmes és előnyös feltételek mellett teszi lehetővé a tagoknak a hadikölcsönjegyzést, a melyek a harmadik hadikölcsönnél oly kitűnően beváltak. Sőt annyival most előnyösebb helyzetben van a Hitelszövetkezet, hogy korán lát munkához és a tagoknak lehetővé teszi, hogy a jegyzési idő első felében, május 3-ig a kibocsátási tervzet kedvezőbb feltételei mellett olcsóbban vehessenek részt a kölcsönjegyzésben.

Tegnap tartott ülésén elhatározta a Hitelszövetkezet igazgatósága, hogy a Népszövetségi Hitelszövetkezet is elfogad jegyzéseket a 4. hadikölcsönre és pedig úgy készpénzfizetés, mint heti befizetések kikötése mellett. Ugy a 2., mint a 3. és 4. évtársulati befizetési könyvek a 4. hadikölcsön céljaira lekötendők, sőt új belépések is elfogadtatnak hadikölcsönjegyzéssel egybekötve a 4. évtársulatra. A részletes feltételek a Hitelszövet-

kezetben bármely befizetési napon, hétfőn és csütörtökön d. u. fél 2-től 6 óráig megtudhatók. Vidéki jegyzéseket is elfogadnak.

Jegyezzünk hadikölcsön a Népszövetségi Hitelszövetkezet útján!

Restancia szüntető repülőbizottság

Hogy pótolja Nagy Márton a munkaerőt.

A központi járás a negyedik kölcsönért.

A központi járás jegyzői karát husvét előtt értekezletre hívta össze Nagy Márton főszolgabíró. Az értekezleten az összes jegyzők megjelentek. Nagy Márton főszolgabíró elsősorban ismertette a jegyzői karral a negyedik hadikölcsön ügyét. Hivatkozott arra a nagy lelkesedésre, amelylyel eddig kezelt a jegyzői kar ezt a fontos állami érdeket. Rámutatott az új hadikölcsön fokozott jelentőségére, mely fokozott munkásságot, az ország népétől fokozott áldozatkészséget kíván. Különbösen nagyot lendíthet a negyedik hadikölcsönön a községek rendelkezésére álló pénz és maguk a községek, mint erkölcsi testületek. Bár a hadikölcsön jegyeztetésénél most is a gazdaközönységet kell elsősorban figyelembe venni és a polgárságát összegyűjtött pénznek a forgalomba való hozatala által előre vinni a jegyzést, mégis a községek már jó példa adásként is nagyon üdvösen cselekednek, ha magát a községet, mint testületet is belevonják a jegyzésbe.

A főszolgabírói előterjesztésre a jegyzők nagy lelkesedéssel mondták ki, hogy mint az előző három hadikölcsönnél, úgy most is mindent el fognak követni, hogy a siker biztos legyen. A községeket minden körülmények között belevonják a jegyzésbe. A községek erre a célra az összes rendelkezésre álló alapokat igénybe veszik s ha ez nem volna elegendő akkor jelzőlog biztosíték útján eszközlik a jegyzést. A községek 25 százalékot tesznek le készpénzben és a többit valamelyik nagyobb pénzügyzettel rendeztetik.

A hadikölcsön ügyében hozott határozat ez időszertint első az egész vármegyében s valóban igen jó példa a követésre.

A kölcsönügy letárgyalása után a jegyzői kar nagy lelkesedéssel mondta ki, hogy a jegyzők arvházában egy új alapot létesít a központi járás jegyzői kara részére. Az alapítvány első részletét az értekezleten nyomban össze is adták.

A harmadik tárgya volt az ülésnek a restancia feldolgozó repülőbizottság jelentése. E jelentés folytán a központi járásban egy igen érdekes és egészséges rendszerről szereztünk tudomást Köztudomású ugyanis, hogy a háború következtében a jegyzők annyira túl vannak halmazva munkával, hogy a legnagyobb szorgalom mellett sem képesek eleget tenni feladatuknak és bizony csaknem minden hivatalban óriási a feldolgozandó hátrány. Legnagyobb baj pedig az, hogy nincs elegendő munkaerő sőt egyáltalán nem lehet kapni használható hivatalnokot.

Nagy Márton főszolgabíró pompásan oldotta meg ezt a kérdést is. Megbeszélésre hívta össze a jegyzőket és ott a következőket mondta nekik:

— Ha a parasztembernek a kátyuban elakadt a szekere, ugyebár nem üti veri a

lovát és nem áll neki egyedül kiemelni az elakadt szekeret, mert tudja, hogy ugyis hiába erőlködése. Ugy segít tehát a bajon, hogy segítségül hívja a szomszédait, akik egy kettőre kiemelik a megrekedt szekeret. Így kell nekünk is megoldani a restancia kérdését. Össze kell állanunk és segítségére kell sietnünk a megrekedt társunknak.

A jegyzőknek tetszett az eszme és nyomban megalakítottak egy bizottságot, melynek Repülő bizottság elnevezést adták. A repülőbizottság tagjai lettek Keszthelyi Sándor váradlesi körjegyző elnöklete alatt Deutsch Ármio, Likay Sándor, Barczán Gyula, Kanizsay Gyula, Kovács Zoltán, Váry András, Reményi Ferenc, Koszka Sándor.

Ez a bizottság két hónapi határidőt kapott, hogy ez alatt az egész központi járás restanciáját dolgozza fel. A bizottság nyomban hozzá is fogott. A jegyzők minden egyes jegyzőségben megjelentek és ott 1—2—3 napot időzve, minden hátrányt feldolgoztak. Ropant érdekes volt a jegyzői irodák képe, mikor azokban egyszerre nyolc kiváló munkaképes jegyző dolgozott lázasan. És a bizottság 1—2, legrosszabb esetben a legnagyobb hátrányokat is feldolgozta.

Két három éves hátrányok is napirendre kerültek és most rövidesen el is intéztettek. A jegyzők kedvvel csinálták a rengeteg ügyet, mert mindenki azt az ügyágazatot kapta, a melyiket legjobban kedvel. Az új módszer négyszerűen bevált. Egy hónap óta dolgozik már a repülőbizottság és a 17 jegyzőség felével kész is van. Erdemes volna ezt a módszert más járásokban is meghonosítani. Jellemző, hogy az ilyen repülőbizottsági munkálatok alatt nincs ám izom-eszem. A főszolgabíró ugyanis elrendelte, hogy a jegyzők feleségei csakis hadiebéddel, vagy vacsorával vendéghelhetik meg a bizottságot és a bor számúze van.

Végül a központi járásban uralkodott hólyagos himlőre került a sor. E szerint a hólyagos himlő február 9-én lépett fel és április 20-ig előfordult 159 megbetegedés. Ebből meghalt 27, meggyógyult 99 és ma csak 33 van ápolás alatt. Ez az eredmény valóban minden elismerést megérdemel, mert a központi járásnak abban a részében uralkodott a járvány, ahol csupa analfabéta a lakosság. Ennek dacára és annak, hogy a központi járásban járási orvos egyáltalán nem volt, sikerült a járványt elfojtani. A veszedelem megszüntetésében nagy része van Kassay Kálmán dr. körorvosnak, aki egyedül végezte azt az óriási munkát, amely a járvánnyal járt.

Háztartási tanfolyam Nagyváradon.

A földmivelségi miniszter a jövő hónap folyamán Nagyváradon 16 éven felüli leányok részére háztartási tanfolyamot rendez. A tanfolyam mindenestre praktikus lesz, mert bizony a leányoknak legelőképpen a konyhában kell megállniok a helyüket, csak azután következik a többi foglalkozás. A földmivelségi minisztérium kirendeltsége a következő felhívást bocsátotta ki, amely kellő tájékoztatást is nyújt a tanfolyam felől:

Felhívás.

A földmivelségi m. kir. Miniszter ur Nagyváradon folyó évi május hó 10-étől kezdődő s 8 hétre terjedő háztartási tanfolyamot rendez. A tanfolyamra mintegy 20—25 16 éven felüli, kellő előképzettséggel bíró leány vétetik fel.

A tanfolyam Nagyvárad város által e célra kibérelt helyiségekben (Tisza Kálmán tér 9. sz. a. telefon szám 14-60) fog megtartatni, míg a tanfolyamon való felvitelre személyesen vagy levélben a nagyváradi miniszteri kirendeltség hivatalos helyiség-

ben (Rákóczi ut 36 szám alatt) lehet jelentkezni.

A háztartási tanfolyamon az oktatás elméleti és gyakorlati. A felvett növendékek írásbeli nyilatkozatot kell adni arról, hogy a tanfolyamon úgy elméleti, mint a gyakorlati aktatásban szorgalmasan részt vesz.

Az elméleti oktatás tárgyai: a háztartásban, egészségügy, nevelés, kertészet és a kisebb házi haszonállatok, mint sertés, nyúl, baromfi stb. tenyésztése, míg gyakorlatilag a bevásárlásban, főzésben, mosásban, vasalásban, szappanfőzésben, gyümölcsbefőzésben, gyümölcszések és konzervek készítésében, gyümölcsaszalásban, fehérnemű és egyszerű háziruha szabásában és varrásában, méhészeti kezelésében, gyakorlati baromfi tenyésztésben és kertimunkában nyerne a növendékek kiképzést.

A tanítás reggel 9 órától délután 4 óráig tart. A növendékek az előadási napokon a tanfolyamon ebédet is kapnak, amelyért fejekint és naponként 1 koronát, a két hónapra összesen 50 koronát, havonként előre tartoznak fizetni. A kirendeltség azonban fenntartja magának azt a jogot, hogy az ebéd árát a szükséghez képest magasabb, de az 150 koronát meg nem haladó összegben állapíthassa meg. Az ebéd árán kívül még csak a varráshoz és szabáshoz szükséges anyag beszerzése terheli a növendékeket.

A tanfolyam befejezése után a növendékek készülségük fokáról vizsgán számolnak be, amiről bizonyítványt is nyerne.

M. kir. földmiveltügyi miniszterium nagyváradi kirendeltsége.

Az iskolák a feldult tűzhelyekért.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter legutóbbi rendeletet adott ki, amelyben az ifjusághoz folyamodik az ellenség által feldult falvak felépítési akciójának támogatása érdekében. A miniszter a rendeletben meghagyta, hogy minden iskolában május 10-én ünnepséget rendezzenek a feldult falvak felépítése érdekében. A miniszter rendeletét mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták.

Biharvármegyében Berettyóújfaluban az ottani polgári iskola igazgatója Kelemen János a következő megleghangu felhívást adta ki:

Jankovich Béla vall. és közoktatásügyi Miniszter elrendelte, hogy az ország összes iskoláiban május elsején délelőtt 10 órakor ünnepélyt rendezzenek az ellenség által elpusztított kárpáti falvak felépítésére. Vitéz seregeink és ezer éves hűséges őrizők: a Kárpátok tartották vissza az ellenséget abban, hogy édes hazánkon keresztül gázoljon és szolgásgába hajtsa és nyomorba taszítsa országunkat. Az északkeleti felföld lakossága földönfutó lett, Sárosmegyétől Erdélyig pusztított a vad kozák. A faluk pusztasággá, a házak füstölő romokká váltak. Amerre járt az ellenség, tűzvész és pusztulás mutatta nyomát. Sem templom, sem iskola, sem a polgár háza nem volt előtte szent. Megismétlődött a tatárjáráshoz hasonló eset. Mindent eltaposott a vad kozák lova. Itt tört meg az ellenség ereje, itt a Kárpátokban. Rövid volt a pünkösdi királyság. Az uzsoki és duklai szorosoknál csak azért özlött be a sok orosz, hogy itt lelje halálát. Itt gyengült meg a hatalmas orosz erő, mely lehetővé tette a gorlicei áttörést.

A Kárpáti napnak célja az, hogy az az napon begyűlt pénzén egész faluk épüljenek fel. Szóvaljanak meg az elcsúszott harangok, épüljön templom Isten dicsőségére, létesüljön iskola és ovoda az ige hirdetésére. Én hiszem, hogy a magyar társadalom áldozatkészségéből új és szebb faluk épüljenek, mint a régié. Elmondhatjuk, hogy az Észak Keleti felföld szebb lesz, mint volt.

Ez ünnepélyre már előre felhívjuk hazafias közönségünk figyelmét, hogy önkéntes adományával enyhítse a nyomort és segítse azokat, akik mindenüket áldozatul adták a hazáért. Az ünnepély műsorát jövő szá munkban közöljük.

Berettyóújfalú, 1916. apr. 21.

Kelemen János,
igazgató.

Munkát a rokkant katonáknak!

Az iparosok foglalkoztassák őket.

Idestova két éve folyik a népek nagy esatája, amelynek zugó forgatagából a katonák ezrei kerültek vissza bénán, nyomorokon. Karjuk nem bírja már a fegyvert lábuk nem bírja már a rohamot, nem mehetnek vissza a véres harmezőre. Nekünk az itthonmaradtoknak kell gondoskodnunk róluk, nem csak a munkaképtelaneokról, hanem azokról is, akik valahogyan még bírják a dolgot. Az főleg az iparosoknak első és legfőbb kötelességük legyen a rokkant katonák alkalmazása. Erre vonatkozik az alábbi felhívás is amelyet a rendőrséghez intézett a kerületi iparfelügyelő felsőbb rendelet folytán. Ez a felhívás az iparosokhoz szól, akiknek hazafias kötelességük, hogy jelentkezzenek a rendőrség ipari ügyosztályánál, hogy alkalmazni kívánják a háboruban megrokkant, de még munkaképes katonákat.

Pozsonyi László iparfelügyelő felhívása a következő:

A magyar királyi Rokkantügyi Hivatal munkaközvetítési tevékenységét előmozdítandó azon tiszteletteljes kéréssel fordulok t. Cimhez, hogy amennyiben a rokkant katonák megélhetését és családfenntartását azoknak foglalkoztatásával hajlandó lenne, úgy sziveskedjék az ipartelepén kínáló munkalkalmakat a becsatolt kérdőív kitöltése kapcsán hivatalomnál esetről esetre bejelenteni.

Megjegyezni kívánom, hogy csak olyan munkalkalmak jöhetnek, amelyek állandó és oly keresetet biztosítanak a rokkant katonáknak, hogy ebből a helyi viszonyokhoz képest megélhessenek és esetleg családjukat is fenntarthatassák, továbbá olyan munkalkalmak, amelyek a rokkant katonák testi fogyatkozásának és testi erejének megfelelőek.

Nagyvárad, 1916. április 20.

Pozsonyi László,
kir. iparfelügyelő.

Biharvármegye feldult tűzhelyeinkért.

Biharvármegye is lelkesen hozzájárult az oroszululás alkalmával elpusztult kárpáti falvak felségélyezéséhez. A vármegyében megindított gyűjtés, amint az annakidején bímutatást nyert, március 24-ikéig 71 454 korona 73 fillért eredményezett. Április közepén Fráter Barnabás alispán a gyűjtés eredményéből további 25622 korona 98 fillért utalt át a Kuen-Héderváry Károly gróf elnöklété alatt álló Háboruban Feldult Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság rendelkezésére. A vármegye közönsége és a községek ezenfelül is még körülbelül 30.000 koronát szavaztak meg, úgy hogy mire a gyűjtés befejezést nyer, Biharvármegye adománya biztosan felfog szaporodni legalább 125.000 koronára. Ismét színmagyar vármegye tehát az, amely határtalan és lelkes áldozat-

készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az orosz-dulta felvidék lakosai, szebben, mint volt, visszakapják elpusztult hajlékaikat.

HIREK

* **Kanonoki beiktatás.** Ma, szerdán, április 26-án ünnepélyes aktus megy végbe a székesegyházban. Délelőtt fél 10 órakor iktatják be új méltóságukba a nagyváradi székeskáptalan új tagjait: Gresinszky Antal kanonokot és Dóczy János tiszteletbeli kanonokot.

* **Conrad vezérkari főnök a négyes honvédekről.** A Neue Freie Presse haditudósítója, Roda-Roda látogatást tett Conrad vezérkari főnöknel. A nagy hadvezér ellene mondott annak, hogy egyes hadvezéreket ünnepeljen. „Ne tábornokokat bálványozzon a tömeg, hanem önmagát”, — mondotta Conrad. „Például a nagyváradi négyes honvédezedet”.

* **Fráter Imre dr kitüntetése.** A hivatalos lap közli: A király megengedte, hogy dr. ippi és érkeserü Fráter Imre a háboru tartamára kinevezett honvéd törzser orvos a német császár által neki adományozott porosz Vörös Kereszt érem II. és III. osztályát elfogadja és viselje.

* **Papszentelés.** Ma, szerdán, április hó 26-án gróf Sséchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök papszentelést tart a székesegyházban reggel 7 órakor. Pappászenteli a megyés püspök Szabados Antal és Borbás Pál subdiákonusokat. A felszentelendők közül Szabados Antal jelenleg az egyházmegyei hivatal aktuáriusa, Borbás Pál pedig a bécsi Augustineumban végzt felsőbb tanulmányait a hittudományi doktori fok elnyerésére. — Szabados Antal első szent miséjét Gyulán fogja megtartani fehérvásár napon, Borbás Pál pedig Szolnokon tartja első szentmiséjét.

* **A hadi emléktárgyak megszerzése.** A háboru tartama alatt nagyon sokan egész gyűjteményeket szereztek be maguknak a háborus emléktárgyakból. Nem egy családnál valóságos kis muzeum díszleg valamelyik szobában. Az ilyen emléktárgyak közt nem egy van, amely jelentékeny értéket képvisel. Eddig is korlátozva volt a hadiemléktárgyaknak a megszerzése, azonban nem volt meghatározva, hogy tulajdonképpen ki és milyen tárgyakat tarthat meg vagy szerezhet meg magának. Most azonban a kormány rendeletet adott ki, amelyben kimondja, hogy a hadiemléktárgyak közül csakis azokat tarthatják meg a katonák, amelyeket felettes hatóságuk írásban megenged. A katonák is csak olyan tárgyakat adhatnak el idegeneknek, amelyeknek megtartását írásban tudják igazolni. Aki más módon szerez meg valamilyen hadi emléktárgyat, az a hadügyminisztertől tartozik engedélyt kérni rá, hogy meg is tarthatja magának a megszerzett dolgokat. Ha valaki a miniszteri engedélyt ellen vét, nemcsak elkobozzák tőle az emléktárgyat, de szigorú büntetéssel is fog bűnhődni.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap a következő katonai kitüntetéseket hozza: A III. osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztet kapták: Senn Rezső 37. gye. bel. százados és az ellenség előtt elesett Lázár Nagy Leó 7. huszárezredbeli számf. százados beosztva a vezérkarhoz. A legfelső díszérő elismerésben részesültek: Koczor Elek és Bauer Ödön tart. főhadnagyok és Berger Nándor dr. nyug. főhadnagy a 37. gye. ben. A koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapta Fehérv Mihály népf. őrmester a nagyváradi m. kir. népfelkelő ker. parancsnokságnál.

* Zichy Géza gróf ünneplése. Az idén ötvenedik évfordulója annak, hogy Zichy Géza gróf először lépett föl jótékony célra. Azóta zongorajátékával egy milliót szerzett különböző nemes célokra. A gróf az ő ismert szerénységével, de még a háború miatt is, kiter minden nyilvános ünneplés előtt. Mindazonáltal a m. kir. Operaház megakarja ünnepelni a nagy művész jubileumát és május közepén felújítja a Rákóczi trilogiát. A felújítás iránt kétségtelenül nagy érdeklődés fog megnyilvánulni a vidéken is, s épen ezért a kereskedelmi miniszter a felutazó vidéki közönség részére *féláru jegyet engedelmzett.* A jegyekre előjegyeztetni lehet az Operaház igazgatóságánál.

* Jótékony adományok. Özvegy Szolloyi Szabó Gézané urnó 250 koronát küldött be hozzánk, a következő célokra: 100 koronát a sárosmegyei károsultak javára; 50 koronát a vak katonákra; 50 koronát a hadiárvaik javára; 50 koronát a Fogadalmi templom építésére. — Özv. Salánky Zsigmondné Domokos Béla felső keresk. iskolai tanuló elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén a vak katonákra 12 koronát adományozott. Az adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

* Eljegyzések Pilismaróti dr. Bozóky Ferenc, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia tanára, pilismaróti dr. Bozóky Alajos m. kir. udvari tanácsos és neje szül. köröstarjáni Hoványi Mária fia, Husvét vasárnapján tartotta eljegyzését Papp Manyikával, Papp Imre nyug. káptalani uradalmi főtitkár, a Bihar megyei Gazd. Egylet titkárnak és nejeinek szül. Flaskay Margitnak leányával. — Székely István m. kir. honvéd főhadnagy, Székely Sándor káptalani főszámvévo fia husvét vasárnapján tartotta eljegyzését Kleszner Margittal, néhai Kleszner Vilmos, a nagymádfalvi uradalom volt intézőjének bájos és kedves leányával.

* Rézgálic a szőlősgazdáknak. Értesítem a szőlőbirtokosokat, hogy Nagyvárad városa által készített rézgálic kilogrammonkénti 12 koronás árban a beültetett szőlőterület arányában a közlelmezési ügyosztálynál (Városháza földszint 9) pénteken és szombaton folyó hó 28. és 29. én délelőtt 9-11 ig készpénz fizetés ellenében kiváltható. Nagyvárad, 1916. április 25-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* A katonai kórház köszönete. A második háborús husvét alkalmából Nagyvárad város közönsége ismét lankadatlán áldozatkészségéről, a Vörös Kereszt-Egylet hólgytagjai pedig ismét önfeláldozó, lelkes buzgóságukról tettek újból bizonyosságot. A kórházakban ápoló katonák részére ugyanis oly nagymennyiségű és pompás szeretetadomány halmozódott egybe, hogy lehetetlen volna mindenkinek, a kit valóban megilletne, meleg szavakban köszönetet mondani ama sok pazar örömeért s kedves meglepetésért, a mit a beteg katonáknak a lelkesedés gyűjtötte bor, cigareta, cukor stb. szétosztásával szereztek. A es.

és kir. tartalékkórház parancsnoksága tehát ezúton mond hálás köszönetet a Vörös Kereszt-Egylet lelkes hólgytagjainak és Nagyvárad város áldozatkész közönségének a kórház tisztikara, valamint a sebesült és beteg katonák nevében is. Dr. Fornét, fő-törzsorvos, kórházparancsnok.

* Halálozás Balatonfőkajári Vargha Piroka folyó hó 25. és 31. éves korában elhunyt. Temetése ma, 26-án délután 4 órakor lesz a Lukács György utca 16. sz. gyűszházból a rom. katolikus egyház szertartása szerint. Az elhunytban Szentlélek Mészáros Kálmán és Acs Nagy Sándorné testvérüket gyászolják.

* Katonáság és regdörtség. A Külügy-Hadügy írja: A katonákat gondosan kioktatják a felől, hogy minden felszólításnak, melyet az állam és a városok közbiztonsági közegei szolgálati hatáskörükben hozzájuk intéznek, engedelmességgel tartoznak. Ezek a közegek jogosítva vannak a katonai személyeket letartóztatni, valamint tetleges ellenállásuk esetén velük szemben fegyverüket használni. A katonáknak kötelességük — a szabályok értelmében — a közbiztonsági közegeket súlyos kötelességeik teljesítése közben támogatni. Az öröknek, járóknak és őrségeknek rendőri közegeket semmi körülmények között nem szabad letartóztatniok.

* Korpa kapható a városnál. Értesítem a város jószágértő közönségét, hogy az élelmezési ügyosztálynál 1916. április 26. átol kezdve délelőttönként 9-12 ig korpa beszerezhető. Tekintettel azonban arra, hogy csak kisebb mennyiségű korpa lett kiutalva, egy egy jelentkező 50 kilogramm korpánál többet nem igényelhet. A korpát a közlelmezési ügyosztálya a jelentkezők sorrendjében fogja készpénzlietés ellenében kiutalni. Nagyvárad, 1916. április 25. én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Temetések. Husvét első napján temették Tapfer Márton kataszteri mérnöki felügyelőt. A temetésen megjelentek a mérnöki kar, továbbá az elhunyt számos tisztelője és barátai: A temetést Imrik Zoltán tb. kanonok segédlettel végezte, amely után megindult az in. pozáns gyászmenet az olasz temetőbe, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra az elhunytat. Koszorúk feliratai a következők voltak: Felejthetetlen jó férjemnek — Rózsa. Drága jó apáknak — Sanyi és Pista. Utolsó üdvözlétül — Tanti Margit. Utolsó üdvözlétül — a Kazay-család. — Hétfőn nagy részét mellett ment végbe Székelyhidi Károly cséffai körjegyző temetése a biharmegyei kórház halottas házából. A temetésen megjelentek az elhunyt kartársai, a jegyzői kar, Barthos Adorján főszolgabíró és a cséffai főszolgabíroság, valamint Biharvármegye tisztikara, a községek lakosai és előljárósága, valamint az elhunyt nagyszámu tisztelői és barátai. A remek koporsót a szebbnél szebb koszorúk és szalagok egészen beborították. A temetési szertartást Imrik Zoltán tb. kanonok végezte, amely után Cséffa község lakosai és előljárósága kézen vitték a koporsót a díszes 4 es fogatú üveghalottas kocsira. Az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. Koszorúkat küldtek: Vigasztalhatatlan feleséged és gyermekeid — felejthetetlen jó uramnak. Utolsó üdvözlétül — Rózsa és Béla. Utolsó üdvözlétül — Engel, Hollós Utolsó üdvözlétül — a Kardos család. Biharvármegye központi jegyzői egyesülete — szeretett kartársának. Szeretett kománknak — a Janza család. — Mindkét díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte a szokott pontossággal.

* A Nagyvárad Takarékpénztárnál jegyzett III-ik hadikölcsön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehető.

* A gyorsíró tanfolyam. Biró József r. tisztviselő által vezetett gyorsíró tanfolyam a napokban befejezést nyert. Mivel több új jelentkező van s így egy újabb tanfolyam megtartása mutatkozik kívánatosnak, ezért a tanfolyam vezetője elhatározta, hogy a 10 hétig tartó kurzust május 5. én újból megnyitja. A résztvenni szándékozók haladéktalanul jelentkezzenek Biró József r. tisztviselőnél, (Rendőrség, földszint, 7. sz.)

* A Bihar megyei takarékpénztár közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Eladó egy modern magán új ház, rendezett kerttel. Kórház utca 45. szám. Cím ugyanott.

x Poloskeirtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Bloch hegedűiskolát, használt és asztali kottatartót illő árban veszek. Cím a kiadóban.

Kiadó Szarvas-sor 15. sz. alatt üzleti helyiség lakással együtt május 1. től. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

A Magyar Általános hitelbank helybeli fiókja ügyfelei kényelmére árusztálya (cukor, gabonacsztály) részére új 10-03 számú telefont szereltetett fel, mely helyközi beszélgetésekre is használható.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Mágna Miska (Kis bérlet II. sz. C.)
Csütörtökön Mágna Miska (Kis bérlet III. sz. A.)
Pénteken: Mágna Miska.
Szombaton délután: Embertragédiája.
Szombaton este: Mágna Miska.
Vasárnap délután: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)
Vasárnap este: Mágna Miska (Kezdetétől 8 órakor.

Mágna Miska.

— Operett három felvonásban. Szövegét írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire szerette Szirmai Albert. —

Az ujdonságok sorában a Mágna Miska egy tekintetben feltétlenül rekordot teremtett: egyik sem nyulik nála hosszabbra. Pár perccel éjfél előtt végződik s így csaknem teljesen négy óra hosszat élvezheti a közönség. Ez alkalommal senki sem panaszkodhatik, hogy a jegye árát nem ülheti le elég bőségesen.

Ettől eltekintve, a Mágna Miska a színház egyik legnépszerűbb ujdonsága lesz. Az ötlete, a grófnak öltöztetett istállófiú és a grófkisasszonynak előléptetett mosogatóleány annyi komikus helyzetre ad alkalmat, hogy a derűtség minden lépten-nyomon kitör a nézőtérén. Szinte kár a darab bőséges terjedelme, mert a négy órát a szerzők sem tudják mindig egyforma ügyes bonyolomakkal kitölteni, de meg ha tudnak is, akkor sem győznék a közönség négy óráig a legjobb humort sem.

Minthogy pedig a szerzők komikus vé-

néja inkább a karzat igényeihez igazodik (zene, nyavalya, frász s más efféle túlzatkifejezések bőven felhasználódnak a nevetetés eszközei közt), az intelligensebb közőnség némileg javított és kurtított kiadásban szívesebben látná Bakonyiék operettjét. Minthogy az egésznek az átöltöztetés ötlete az alapja, a szerzők arra sem sokat gondoltak, hogy a meseszövegben itt-ott hirtelen ugrások ne legyenek. No de ezek operettben elcsuszhatnak.

Ennek dacára a három szerző közül a szövegíró a legerősebb. Van ötletessége és érzéke a — bár erősen torzított — népies humor iránt. A zeneszerző az első felvonás-lankadt. A zene csak a második felvonásban töl kezd színesebbé válni, bár nagyobb igényű zeneszámot innen fogva sem sokat találunk.

Legkevésbé sikeresek Gábor Andor versei. Egyet kettőt kivéve, a többi zeneszám szövege csak éppen arra jó, hogy legyen a zenét mire énekelni.

E fogyatékok ellenére a Mágánás Miskában a színház egyik kasszadarabját találta meg, mely vaskos humorával bizonyára nem egy telt házat fog csinálni.

A sikerben nagy része van az előadásnak. Maga a darab tudvalevőleg egyenest Fedák Sárinak íródott, ami annyit jelent, hogy a darab sorsa az előadók egyéniségére van bízva. Nagyváradon ez a bizalom bevált. Sz. Zsigmond Anna szinte önmagát multa felül Marcsa szerepében. Ötletes, pompás játéka, pazar humora — nem is képzeltük, hogy a komikum iránt ennyi eredeti és természetes bájjal megáldott érzéke van — nagyszerű maszkja és öltözékei már fél-sikert jelentettek.

A siker másik felét Tompa Béla hozta a címszerepben kifogyhatatlan tréfáival, pompás táncaival, egész művészi egyéniségének ebben a szerepben is megnyilvánuló eredetiségével, felülmulhatlan humorával. Vigh Mancinak kivált az első felvonásban volt nagy sikere sikkes, könnyed táncával. Öltözékei külön is dícséretet érdemelnek. A lényűzés elleni liga elveit persze nem nagyon követte, de a csillogás mellett a jó ízlést is tökéletesen szem előtt tartotta. A II. felvonásban több melegség is elkelt volna játékaiban. Bihary Sándor kitűnő éneke és elegáns játéka most sem tévesztették el hatásukat. Farkas Pál, Dózsa, Leövey általában minden szereplő teljes erejével hozzájárult a sikerhez, melyben az ének- és zenekart épp úgy meg kell említeni, mint a rendezést és a díszleteket, általában a külső kiállítás díszességét.

NYILTTÉR.

Kettős könyvvitelben

felevezésben és egyéb irodai munkálatokban teljes jártassággal bíró könyvelő vagy könyvelőnt alkalmaz Nagyvárad város közlélmzési ügyosztálya. Az alkalmaztatás végleges is lehet.

Sajátkezűleg irt ajánlatok Lukács Ödön főjegyzőnél nyujtandók be.

IRODÁLOM

Uj Idők husvétii ssáma gazdag és változatos tartalmából kiemeljük Hérczeg Ferenc eredeti regényének. „Az arany hegedű”-nek folytatását. Gárdonyi Géza, Malo nyay Dezső és Szomaházy István novelláit. Verset Farkas Imre irt. Egy hangulatos dalt, közöl a lap, amelynek szövegét és zenéjét, Pap Zoltán irta. Számadó János a „Virág titkáról” irt cikket. Eötvös Károlyról nekrológ, aktuális pillanatfelvételek és egyéb cikkek adják a lap tartalmát. A képek sorában egyaránt találunk érdekes felvételeket az északi, déli és a Balkán haroterről. — Mühlbeck Károly ötletes, humoros fejléceket rajzolt. Előfizetési díj egész évre 20 korona, félévre 10 korona és negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy ut 16.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A pozsonyi hadseregszállítási pör. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma dél előtt 9 órakor kezdte meg a királyi törvényszék Ivánka Imre volt képviselő és társai hadseregszállítási pörének tárgyalását. Ivánka Imre nem jelent meg. Kelemen Samu védő kijelenti, hogy Ivánka Imre és a többi meg nem jelent vádlott távollétében nem lehet megtartani a tárgyalást. Terebesi János királyi ügyész kizárását javasolja a tárgyalásból, mert az eljárás során Terebesi vizsgálóbíró volt. Gál Jenő védő 48 órára kéri a tárgyalás felfüggesztését, hogy Ivánka elme állapotát megvizsgálhassák a szakértők. A törvényszék az ügyés javaslatára elhatározza, hogy Ivánka Imre ügyét a többi vádlottétól elkülönítve tárgyalja, a védők javaslatait elutasította.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Kiadé

a Biharmegyei Takarékpénztár Kossuth-utcai székházában egy II od emeleti 4 szobás lakás f. évi aug. 1-től.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijázat, kocsizó és igás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyujt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyujt.

Eladó széna.

Várostól 10 percnnyire.

Cím a kiadóban.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó.

Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.Főszerelő telefonja
55.

4. szám.

Bächer-féle **Sack** ekék, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók**Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.**

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.**Divatos****Elegáns****NŐI CIPŐK**

a tavaszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses klállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.